

JAN KOCHANOWSKI

**Pieśń XII (Nie masz,
i po drugi raz nie
masz wątpliwości...)**

JAN KOCHANOWSKI

PIEŚNI, KSIĘGI WTÓRE

*Pieśń XII*¹²

Nie masz, i po drugi raz nie masz wątpliwości,
Żeby cnota miała być kiedy bez zazdrości:
Jako cień nieodstępny ciała naszladuje³,
Tak za cnotą w też tropy zazdrość postępuje.

Nie może jej blasku znieść ani spojrzeć w oczy,
Boleje, że kto przed nią kiedy wysszej skoczy;
A iż baczy po sobie⁴, że się wspinać próżno,
Tęgo ludziom uwłóczy⁵, w czym jest od nich różno⁶.

Ale człowiek, który swe Pospolitej Rzeczy
Służby oddał, tej krzywdy nie ma mieć na pieczy⁷;
Dosyć na tym, kiedy praw⁸, ani niesie wady;
Niechaj drugi boleje, niech się spuka jady⁹.

Cnota (tak jest bogata) nie może wziąć szkody¹⁰
Ani się też ogląda na ludzkie nagrody;
Sama ona nagrodą i płacą jest sobie
I krom nabytych przypraw¹¹ świetna w swej ozdobie.

A jeśli komu droga otwarta do nieba,
Tym, co służą ojczyźnie. Wątpić nie potrzeba,
Że co im zazdrość ujmie, Bóg nagradzać będzie,
A cnota kiedykolwiek miejsce swe osiedzie¹².

¹Ks. 1, Pieśń XII — pierwodruk pieśni pt. *O statecznym służce R[zeczy] P[ospolitej]* w zbiorze *Pieśni trzy* (1580). [przypis redakcyjny]

²W przypisach gwiazdką oznaczono wyrazy, które są używane do dziś, ale których znaczenie w *Pieśniach* jest odmienne od znaczenia obecnego. [przypis edytorski]

³cień (...) *ciała naszladuje* — cień idzie za ciałem, jest ściśle związany z ciałem. [przypis redakcyjny]

⁴*baczy po sobie* (daw.) — patrząc na siebie, zdaje sobie sprawę. [przypis redakcyjny]

⁵*uwłóczyć* (daw.) — odmówić. [przypis redakcyjny]

⁶*jest od nich różno* (daw.) — różni się od nich; różno: różne. [przypis redakcyjny]

⁷*tej krzywdy nie ma mieć na pieczy* (starop.) — ma nie dbać, nie troszczyć się o tę krzywdę. [przypis redakcyjny]

⁸*praw* (daw.) — prawy, niewinny. [przypis redakcyjny]

⁹*niech się spuka jady* (starop.) — niech pęknie od jadów (tj. ze złości). [przypis redakcyjny]

¹⁰*wziąć szkody* (starop.) — ponieść szkody. [przypis redakcyjny]

¹¹*przyprawa* (starop.) — ozdoba. [przypis redakcyjny]

¹²*miejsce swe osiedzie* (starop.) — zajmie godne siebie (czy: należne sobie) miejsce. [przypis redakcyjny]

Ten utwór nie jest objęty majątkowym prawem autorskim i znajduje się w domenie publicznej, co oznacza że możesz go swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać. Jeśli utwór opatrzony jest dodatkowymi materiałami (przypisy, motywy literackie etc.), które podlegają prawu autorskiemu, to te dodatkowe materiały udostępnione są na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na Tych Samych Warunkach 3.0 PL.

Źródło: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/piesni-ksiegi-wtore-piesn-xii>

Tekst opracowany na podstawie: Pieśni Jana Kochanowskiego księgi dwoje, Drukarnia Łazarzowa, Kraków, 1586

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Olga Sutkowska, Piotr Wilczek.

Okładka na podstawie: VinothChandar@Flickr, CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przeznacz 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przeznacz darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).